

ble el paper de la dona en el sector pesquer, però també per tirar endavant un compromís ètic amb el mar; és a dir, fomentar el respecte pel medi marí i el seu entorn. La comercialització de productes, serveis i activitats destinades a impulsar el turisme pesquer i la conscienciació ambiental són els seus eixos principals de treball. Així, promouen un segell d'allotjaments de turisme pesquer amb compromís ètic amb el mar, activitats de descoberta del litoral, recollida de residus i sortides amb acompanyament d'un pescador que explica històries d'alta mar, activitats culinàries... Una part del benefici generat per aquestes activitats és destinada a campanyes de conscienciació sobre la necessitat de preservar el medi marí. Iniciatives com aquesta semblen fer bo el lema de «dones al poder».

LA CERDANYA

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

El país dels Esterregalls | El Centre d'Interpretació del País dels Esterregalls d'All, al municipi d'Isòvol, acaba d'obrir les portes just sota la plaça de l'església de Santa Maria d'All. Aquest nou espai, finançat pels FEDER i la Diputació de Girona, reuneix els aspectes culturals i geològics del municipi. D'una banda, es poden visitar les restes del cementiri medieval del segle IX, algunes cases i un tram de carrer del poble del segle XIV. De l'altra, un audiovisual i diversos plafons expliquen les particularitats geològiques i el jaciment arqueològic dels Esterregalls. Es coneix amb aquest nom una zona plena de xaragalls o *badlands* que destaquen entre el paisatge cerdà per les incisions erosives produïdes per l'aigua quan s'escorre sobre

>> Els esterregalls d'All.

un terreny inclinat. A més, és un terreny on en temps dels romans s'havia desenvolupat activitat minera relacionada amb l'extracció d'or. El centre d'interpretació compta amb un espai dedicat a tallers d'arqueologia per als infants i amb diverses rutes per descobrir de primera mà els *esterregalls*.

Patrimoni cerdà en 360° | El Consell Comarcal de Cerdanya està impulsant un projecte dedicat a la digitalització de diferents espais culturals i naturals de la comarca. Es tracta de fotografiar en 360° l'interior d'esglésies, diversos edificis significatius i alguns espais naturals. La voluntat d'aquesta iniciativa és facilitar l'accés al patrimoni local mitjançant les noves tecnologies, de manera que, gràcies a un telèfon intel·ligent o un ordinador, tothom hi pugui tenir accés. Només caldrà escanejar un codi QR per viure l'experiència, i a través d'una visita virtual els usuaris s'endinsaran en l'espai. Aquesta acció s'inclou dins una de les línies d'actuació de Patrimoni Obert del projecte d'especialització i competitivitat territorial (PECT) «Costa Brava - Pirineu de Girona: Natura, cultura i intel·ligència en xarxa». Els encarregats de dur a terme el projecte seran l'empresa cerdana Atelier Fotogràfic i l'empresa gironina dedicada a la gestió del patrimoni cultural Culturània. Aquest projecte permetrà fer visitables espais que estan generalment tancats i posarà en valor el patrimoni local, però serà capaç de substituir l'experiència d'una visita presencial?

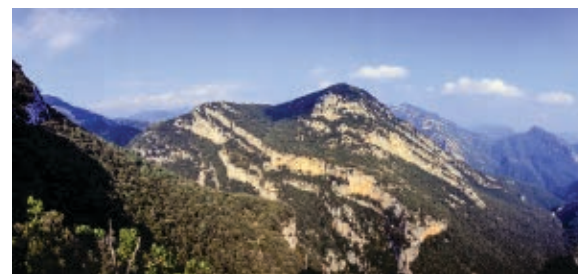
LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

Pla de protecció de l'Alta Garrotxa

Les normes que regien l'espai natural de l'Alta Garrotxa es van redactar l'any 1995 i, segons es preveia, havien de ser temporals. Resulta evident que és difícil definir la temporalitat en el nostre país. Per fi el Consell Executiu de la Generalitat ha aprovat el Pla de Protecció del Medi Natural i del Paisatge de l'Alta Garrotxa, que és el document que determina la protecció, l'ordenació i la gestió d'aquest espai natural protegit, i ha fet realitat una reivindicació històrica del territori. El Pla, que comprèn les 32.860 hectàrees reparti-

des per onze municipis de les comarques de la Garrotxa, l'Alt Empordà i el Ripollès, marca els objectius de l'espai, n'estableix la zonificació, en regula els usos del sòl i l'aprofitament dels recursos naturals, n'ordena l'ús públic i de gaudi i estableix les mesures normatives i d'actuació necessàries per conservar-ne el patrimoni natural i la qualitat paisatgística. També estableix les mesures de promoció socioeconòmica i de governació de l'espai.

>> Magnífica imatge del muntanyam de l'Alta Garrotxa. (Foto: SERVEI D'IMATGES DE L'ACGAX. FONS JOSEP M. MELCIOR PUJOL.)

Promoció del patrimoni jueu | El Departament de Cultura, amb el món local, vol fer un inventari del ric llegat judaic a les nostres terres, amb l'objectiu d'ajudar a recuperar-lo, dinamitzar-lo i divulgar-lo. El programa es diu «Aljames», i hi participen una quinzena de municipis, entre els quals Besalú, a més de Castelló d'Empúries, Girona i Puigcerdà, per esmentar poblacions de les comarques gironines. Des de la conselleria es posa de manifest que Catalunya té un important patrimoni lligat a la presència històrica del judaisme que mereix ser posat en valor i que es doni a conèixer com a recurs patrimonial, social, educatiu i de desenvolupament econòmic. Juntament amb l'Institut d'Estudis Nahmànides, es vol catalogar i estudiar el llegat material (inscripcions hebraïques, objectes rituals, pedres tombals), arquitectònic (calls, sinagogues i oratoris, banys rituals, cementiris), gràfic (imatges pictòriques, caricatures, cal·ligrafies) i documental de la societat jueva al nostre país, que es va desenvolupar des de la darrereria de l'època antiga fins al segle XV.

Actes reprogramats | El record que tenim de l'any 2020 és el de la suspensió de quasi tots els esdeveniments culturals i festius per la situació sanitària. Enguany s'ha fet un esforç de re-

programació per tal que se'n poguessin fer els màxims possibles. Així, en alguns pobles s'han repensat activitats previstes i també les festes, suprimint uns actes i conservant-ne d'altres. Els festivals de més projecció s'han reinventat en bona part. Així, el MOT ha estat una edició híbrida, que ha combinat la presencialitat i la virtualitat, i que, per primer cop, s'ha pogut seguir en *streaming*. El festival Sismògraf d'enguany, l'epicentre de la dansa de Catalunya, s'ha adaptat a les mesures de prevenció, amb cabudes reduïdes i espais adaptats i majoritàriament a l'aire lliure, i ha ofert una trentena d'espectacles, de forma més dosificada i escampada en el temps i en els espais, tant al municipi d'Olot com a la resta de la comarca. Lluèrnia, el festival del foc i de la llum, ha obert la convocatòria per a projectes que vulguin participar en el festival, que se celebrarà el novembre. Les circumstàncies obliguen els organitzadors a ser creatius.

EL GIRONÈS

Text i foto > **DANI VIVERN**

Difunts nostrats | L'entorn dels Sants Metges, a Sant Julià de Ramis, continua subministrant troballes arqueològiques valuoses. La descoberta de cinquanta-cinc inhumacions, dels s. XII al XIV —i algunes de posteriors—, indica que el sector havia estat força concorregut. De fet, els experts ja hi han localitzat, amb els anys, unes sis-centes tombes, algunes del s. VIII; és a dir, de l'època carolíngia. Les prospeccions també han aportat informació d'estructures pertanyents des del període iber fins a l'alta edat mitjana, i de l'església preromànica, bastida sobre un temple visigòtic del segle VI.

També va de tombes i difunts el llibre *El cementiri de Girona*, d'autoria múltiple. Lluís Muntada, Anna Girone-lla, Joan Boadas, Lluís-Esteve Casellas i Joaquim M. Puigvert, entre d'altres, hi presenten la història, l'estructura i l'evolució d'aquest equipament. En paraules dels autors, no deixa de ser «la ciutat dels que han viscut». Les fotografies de Josep M. Oliveras completen aquesta obra, que inclou, a més del cementiri municipal, els altres que hi ha hagut a l'àrea de Girona des de temps

remots. L'edició ha anat a cura del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona. I tanquem aquesta crònica diguem-ne «negra» amb un recordatori a Mn. Modest Prats (1936-2014), a qui l'Ajuntament ha dedicat un espai al Barri Vell, a iniciativa de l'escriptor Josep M. Fonalleras i d'altres amics del conegut teòleg, filòleg i professor. Els jardins de la travessia del Portal Nou —un petit entorn fins ara sense denominació— ens recordaran des d'ara la seva figura i el seu innegable carisma.

>> Jardins de Mn. Modest Prats, al Barri Vell de Girona.

La vida cultural continua | En el món dels vius, la cultura intenta fer camí, tot i les restriccions —no sempre lògiques i comprensibles— que les autoritats imposen. Així, el Festival Strenes va arrencar amb bones perspectives. Només de començar, a finals de març, ja s'havien exhaurit les entrades per a divuit dels vint-i-nou concerts programats. Igualment marcats per la pandèmia, els premis LiberPress aquest any han concedit els guardons de la seva XXII edició a persones i col·lectius que han estat a la primera línia de la lluita contra el virus.

Pels canals correctes, si us plau | En un altre ordre de coses, els ciutadans anem constatant despropòsits. N'és exemple la mala praxi administrativa, que ha obligat la justícia a sentenciar a favor del recurs presentat per l'Associació Catalana de Ràdio, en entendre que la ràdio municipal de Girona —un servei públic— havia passat íntegrament a mans d'una empresa privada. També és de mal digerir que Educació hagi estat a punt de destituir la directora del Centre de Formació d'Adults de Girona, per haver cedit una aula per fer classes d'accés a la universitat a majors de vint-i-cinc anys. No

cal ser enginyer industrial per veure que devia generar menys despesa i menys inconvenients que un patinet elèctric dels que passen per on volen. Però no: es veu que el ferri compliment de les normatives —les que interessa complir— queda molt per sobre del sentit comú i de l'aprofitament de les infraestructures. Potser caldria instituir, com proposava Carles Vivó fa dècades, un «Capítol de culpes», a l'estil dels ordes religiosos, en què les autoritats reconeguessin públicament les seves ficades de pota.

Al final, potser haurem d'agrair a la punyetera Covid que s'hagi fet realitat una vella proposta nostra: que per Sant Jordi les parades de llibres deixin la Rambla i els voltants per passar a la Copa, on potser podrem accedir al material sense experimentar físicament l'atracció compulsiva per la lectura que es produeix un cop a l'any.

EL PLA DE L'ESTANY

Text > **XAVI XARGAY I OLIVA**

Els Navarro | Els dos germans Grimm, els tres germans Goytisolo, Antonio i Manuel Machado, Henry i William James o Heinrich i Thomas Mann són alguns dels germans famosos que s'han dedicat a la literatura. I només parlem d'homes. A Banyoles també hi ha dos germans lletraferits que acaben de publicar un llibre cadascun. Són els germans Navarro i Santaaulàlia. En Josep signa com a J. N. Santaaulàlia i porta molts llibres a l'esquena i alguns premis de reconegut prestigi; en Baltasar, ho fa com a Balta Navarro, i la seva novel·la de lladres i serenos, *Contacte terminal*, és la tercera que publica.

>> Presentació del dietari 2017 a l'Espai Eat Art, a Banyoles. (Foto: EDITORIAL GAVARRES)